

УДК 658:830.322

[https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-1\(29\)-500-507](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-1(29)-500-507)

Мельник Степан Іванович д.е.н., завідувач кафедри фінансів та обліку, Львівський державний університет внутрішніх справ, м. Львів, <https://orcid.org/0000-0003-3782-5973>

Васильєва Соломія Миколаївна аспірант кафедри соціально-поведінкових, гуманітарних наук та економічної безпеки, Львівський державний університет внутрішніх справ, м. Львів, <https://orcid.org/0000-0002-5381-8178>

ХАРАКТЕРИСТИКА АДАПТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. Метою дослідження є характеристика адаптивного підходу до управління інвестиційною безпекою підприємства. Доведено, що модель забезпечення інвестиційної безпеки підприємства повинна враховувати різні напрями введення адаптаційного стратегічного управління базуючись як на власному досвіді, так і на рівню впливу загроз зовнішнього й внутрішнього середовища функціонування. З'ясовано, що адаптивне управління – це процес який закладає основу для забезпечення інвестиційної безпеки на такому рівні, при якому зберігається функціональна основа і продовжується розвитком так що досягаються усі інтереси суб'єктів даного виду безпеки. Доведено, що управління інвестиційною безпекою підприємства являє собою комплексний та динамічний процес, покликаний захистити фінансові та операційні активи компанії від комплексу внутрішніх та зовнішніх ризиків. Визначено, що адаптивне управління є важливим для забезпечення інвестиційної безпеки підприємства, оскільки воно дозволяє підприємству гнучко реагувати на зміни в динамічному бізнес-середовищі. Це особливо важливо в умовах швидких ринкових, технологічних та регулятивних змін. Встановлено, що завдяки адаптивності, підприємство може ефективно управляти ризиками, пов'язаними з інвестиційною діяльністю, тим самим підвищуючи свою стабільність та привабливість для інвесторів. Крім того, адаптивне управління сприяє оптимальному розподілу ресурсів, що є ключовим для підтримки конкурентоспроможності та фінансової стійкості підприємства. Представлено ключові параметри адаптаційного підходу до управління інвестиційною безпекою підприємства. Визначено основні завдання й функції адаптивного управління інвестиційною безпекою підприємства. Для подальших досліджень в перспективі, слід ретельно дослідити нові можливо прогнозування з метою коригування власної стратегії адаптивного управління, оскільки можливості розрахувати потенціалі зміни в найближчому майбутньому,

уможливлюють зменшення невизначеності а це один з ключових чинників забезпечення безпекового розвитку.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна безпека, адаптивне управління, адаптація, промислове підприємство.

Melnyk Stepan Ivanovich Head of the Department of Finance and Accounting, Lviv State University of Internal Affairs, Lviv, <https://orcid.org/0000-0003-3782-5973>

Vasylieva Solomiya Mykolayivna Postgraduate student of the Department of Social-Behavioral Sciences, Humanities and Economic Security, Lviv State University of Internal Affairs, Lviv, <https://orcid.org/0000-0002-5381-8178>

CHARACTERISTICS OF ADAPTIVE INVESTMENT SECURITY MANAGEMENT OF THE ENTERPRISE

Abstract. The purpose of the study is to characterize an adaptive approach to managing the investment security of an enterprise. It has been proven that the model for ensuring the investment security of an enterprise should take into account various directions for introducing adaptive strategic management, based both on one's own experience and on the level of influence of threats to the external and internal operating environment. It has been established that adaptive management is a process that lays the foundation for ensuring investment security at a level at which the functional basis is preserved and development continues so that all the interests of the subjects of this type of security are achieved. It has been proven that managing an enterprise's investment security is a complex and dynamic process designed to protect the company's financial and operational assets from a range of internal and external risks. It has been determined that adaptive management is important for ensuring the investment security of an enterprise, since it allows the enterprise to flexibly respond to changes in a dynamic business environment. This is especially important in an environment of rapid market, technological and regulatory change. It has been established that thanks to adaptability, an enterprise can effectively manage the risks associated with investment activities, thereby increasing its stability and attractiveness to investors. In addition, adaptive management contributes to the optimal allocation of resources, which is key to maintaining the competitiveness and financial sustainability of an enterprise. The key parameters of the adaptation approach to managing the investment security of an enterprise are presented. The main tasks and functions of adaptive management of enterprise investment security are determined. For further research in the future, new forecasting possibilities should be carefully explored in order to adjust one's own adaptive management strategy, since the ability to calculate potential changes in the near future allows one to reduce uncertainty, and this is one of the key factors in ensuring safe development.

Keywords: investments, investment security, adaptive management, adaptation, industrial enterprise.

Постановка проблеми. Сучасні умови функціонування промислових підприємств характеризується значною кількістю проблем та суттєвою мінливістю зовнішнього середовища. Воєнний стан триває й його часові орієнтири характеризуються невизначеністю, саме тому питання адаптування власної системи інвестиційної безпеки для таких підприємств, що належить до промислового сектору економіки, носить стратегічний підхід до розгляду. Сучасна модель забезпечення інвестиційної безпеки підприємства повинна враховувати різні напрями введення адаптаційного стратегічного управління базуючись як на власному досвіді, так і на рівню впливу загроз зовнішнього й внутрішнього середовища функціонування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Важливі аспекти елементів системи інвестиційної безпеки підприємства розкривалися в роботах таких вчених як Ю.Бажала, В.Базилевича, Є.Бершеди, Л.Борщ, О.Власюка, В.Геєця, А.Гойко, Б.Губського, О.Гаврилюка, М.Денисенка, П.Єщенко, Б.Кваснюка, І.Лукінова, Д.Лук'яненка, О.Махмудова, А.Музиченка, Ю.Ніколенка, О.Носової, В.Осецького, Б.Панасюка, Ю.Пахомова, А.Пересади, Г.Попової, В.Савчука, О.Силкіна, А.Фукса, А.Чухна та інші. Однак ряд теорій й концепцій щодо застосування адаптаційного підходу досі залишаються не розкритими в повній мірі, що і зумовило вибір даної тематики і її сучасну актуальність.

Метою статті є характеристика адаптивного підходу до управління інвестиційною безпекою підприємства.

Виклад основного матеріалу. У нинішній глобальній ситуації, що характеризується швидкою цифровізацією та складною військовою ситуацією, забезпечення інвестиційної безпеки підприємства стає більш актуальним та складним, ніж будь-коли. Інвестиційна безпека включає широкий спектр практик, спрямованих на захист фінансових активів підприємства, інтелектуальної власності та технологічних інвестицій від безлічі ризиків, включаючи економічні коливання, кіберзагрози та геополітичну невизначеність.

Умови воєнного стану сформували унікальні, раніше не видане середовище. До них належать потенційні порушення ланцюжків поставок, збитки фізичної інфраструктури та непередбачені зміни у законодавстві. Такі збої можуть серйозно вплинути на окупність інвестицій та загальну життєздатність бізнес-операцій. Щоб пом'якшити ці ризики, підприємства повинні прийняти запобіжний підхід, який може включати диверсифікацію джерел постачання, інвестиції у стійку та адаптовану інфраструктуру, а також розробку планів дій у надзвичайних ситуаціях для забезпечення безперервності бізнесу у різних сценаріях.

Епоха цифровізації, відкриваючи нові можливості для інновацій та зростання, також несе із собою підвищений ризик кіберзагроз. Кібербезпека стала першорядним завданням для бізнесу, оскільки цифрові активи та

онлайн-операції стають все більш невід'ємною частиною їхнього успіху [1-3]. Кіберзагрози варіюються від витоків даних та крадіжки інтелектуальної власності до атак програм-вимагачів, кожна з яких здатна завдати значної фінансової та репутаційної шкоди. У відповідь підприємства мають інвестувати у надійні заходи кібербезпеки, включаючи вдосконалене шифрування, регулярні перевірки безпеки, навчання співробітників кібергігієни та реалізацію стратегій реагування на інциденти. Більше того, сьогодні перед інноваційно-активними підприємствами стоять двоякі проблеми. З одного боку, вони повинні постійно адаптуватися та розвиватися перед швидкими технологічними змінами та динамікою ринку. Це вимагає значних інвестицій у дослідження та розробки, а також у придбання та розвиток талантів, здатних стимулювати інновації. З іншого боку, їм доводиться орієнтуватися в дедалі більш складному нормативному та етичному середовищі, особливо в таких секторах, як штучний інтелект, біотехнології та аналіз даних. Дотримання правил, етичних міркувань і очікувань споживачів має вирішальне значення для підтримки суспільної довіри та запобігання юридичним помилкам [4-6]. В цілому, необхідність забезпечення інвестиційної безпеки на сучасних підприємствах багатогранна та постійно розвивається. Для підтримки зростання та захисту інвестицій у нестабільному та швидко мінливому світі потрібно стратегічне поєднання управління ризиками, технологічної адаптації та етичного управління.

При цьому, слід зазначити, що управління інвестиційною безпекою підприємства – це комплексний та динамічний процес, покликаний захистити фінансові та операційні активи компанії від комплексу внутрішніх та зовнішніх ризиків. Цей процес має важливе значення в сучасному швидко мінливому і часто непередбачуваному середовищі, де такі фактори, як економічна нестабільність, технологічні досягнення та геополітичні зрушення, можуть суттєво вплинути на стабільність та перспективи зростання компанії. Суть управління інвестиційною безпекою полягає у її превентивному та захисному характері. Йдеться не просто про реагування на загрози в міру їх виникнення, а про прогнозування потенційних ризиків та реалізацію стратегій щодо їхнього попереджувального пом'якшення. Це включає ретельний аналіз поточного і майбутнього інвестиційного ландшафту підприємства, виявлення вразливостей і розробку надійних контрзаходів.

При цьому мета управління інвестиційною безпекою двояка: захистити існуючі активи підприємства та забезпечити безпечне та плідне зростання майбутніх інвестицій. Це має вирішальне значення для підтримки довіри інвесторів, забезпечення фінансової безпеки та сприяння довгостроковому стійкому зростанню. Ефективне управління інвестиційною безпекою також відіграє ключову роль у репутації підприємства, оскільки воно демонструє відданість відповідальній та далекоглядній діловій практиці. Зазначимо, що в умовах воєнного стану вкрай важливим є саме адаптаційний підхід до

управління інвестиційною безпекою підприємства. Зазначимо, що при цьому такого роду підхід повинен характеризуватися певними параметрами (рис.1).

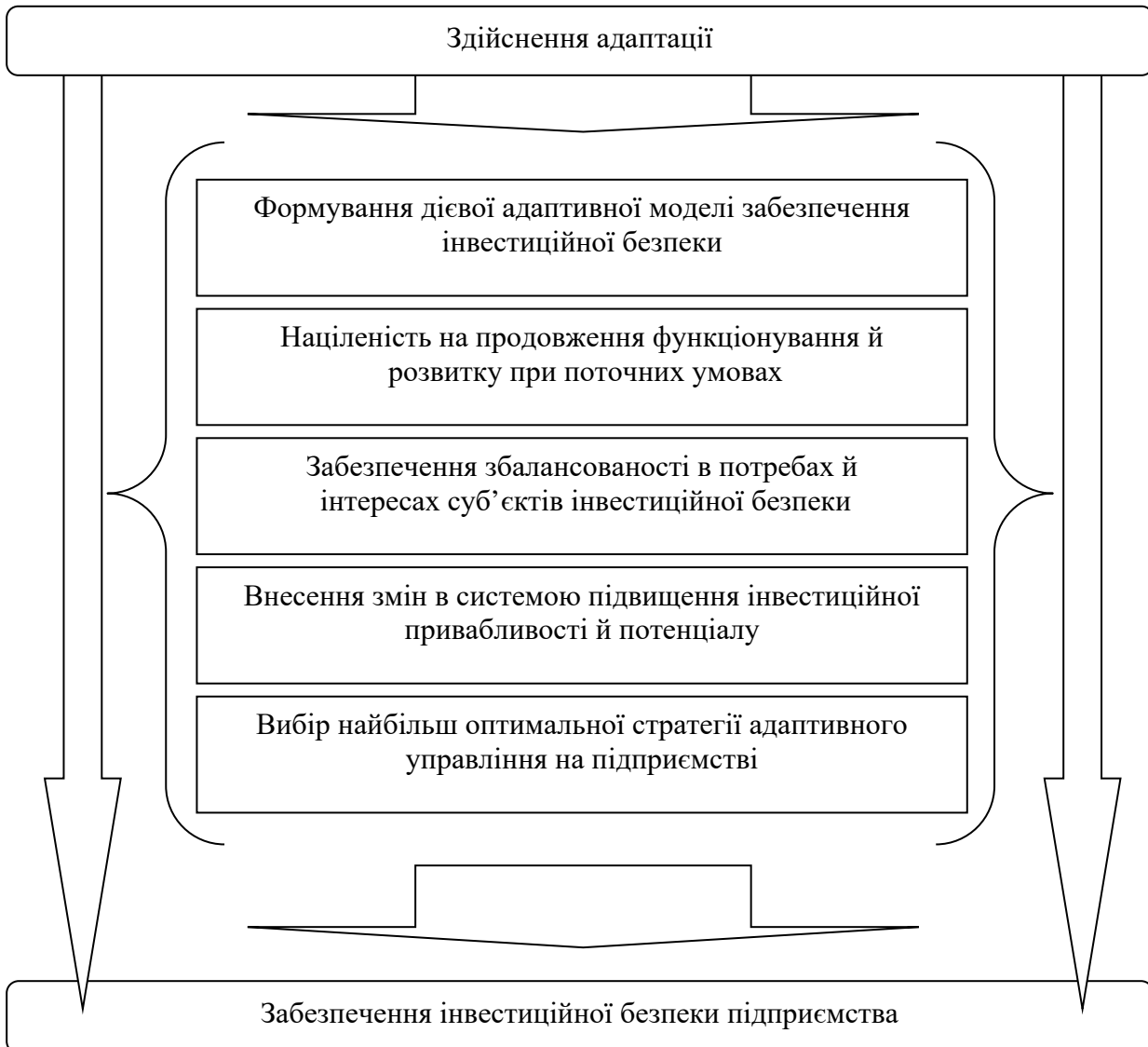

Рис.1. Ключові параметри адаптаційного підходу до управління інвестиційною безпекою підприємства

Сформовано автором

Адаптивне управління – це процес який закладає основу для забезпечення інвестиційної безпеки на такому рівні, при якому зберігається функціональна основа і продовжується розвитком так що досягаються усі інтереси суб'єктів даного виду безпеки.

Самофінансування в контексті адаптивного управління інвестиційною безпекою підприємства є ключовим елементом, що сприяє підтримці фінансової стабільності та здатності до швидкого реагування на зміни у зовнішньому середовищі. Ця активність охоплює процеси внутрішнього

генерування капіталу, який потім може бути використаний для інвестиційних цілей без необхідності залучення зовнішнього фінансування [7-10]. У рамках адаптивного управління інвестиційною безпекою, самофінансування дозволяє підприємству підтримувати більшу незалежність і гнучкість. Воно забезпечує фінансову подушку, що може бути використана для швидкого реагування на можливості або загрози, що виникають на ринку. Наприклад, у випадку виявлення нових інвестиційних можливостей або необхідності проведення термінових адаптаційних заходів у відповідь на ринкові зміни, наявність фондів самофінансування дає підприємству можливість діяти швидко та ефективно. Окрім того, самофінансування знижує залежність від зовнішніх кредиторів та інвесторів, що в свою чергу зменшує фінансові ризики, пов'язані з підвищенням вартості капіталу або обмеженнями, накладеними зовнішніми фінансувальниками. Така незалежність дозволяє підприємству приймати безпекові рішення, які найкраще відповідають його довгостроковим стратегічним цілям та забезпечують стабільність у нестабільному економічному середовищі.

Основні завдання адаптивного управління інвестиційною безпекою підприємства, представлено на табл.1.

Таблиця 1

Основні завдання адаптивного управління інвестиційною безпекою підприємства

№	Завдання	Сутність
1	Постійний моніторинг зовнішнього та внутрішнього середовища	Виявлення ринкових тенденцій, аналіз політичних, економічних змін та визначення їх впливу на інвестиційну привабливість й потенціал
2	Розробка адаптивних стратегій	Ідентифікація потенційних загроз та розробка ефективних заходів для їх мінімізації
3	Забезпечення комплаєнсу	Відповідність діяльності підприємства законодавчим та регуляторним вимогам
4	Зміцнення внутрішньої структури управління	Підвищення готовності та спроможності підприємства до адаптації та протидії загрозам
5	Сприяння виконання загальної стратегії розвитку	Уможливлення досягнення цілей стратегії розвитку. Забезпечення підвищення рівня фінансової й економічної безпеки підприємства

Сформовано автором

При цьому, сучасна система адаптивного управління інвестиційною безпекою промислового підприємства є комплексною структурою, що поєднує різні інструменти та методології для забезпечення безпечного та ефективного розподілу ресурсів для інвестицій. За своєю суттю система призначена для адаптації та реагування на динамічні ринкові умови, нормативні зміни та внутрішні зміни в компанії, забезпечуючи тим самим безпеку інвестицій у різних обставинах. Однією з ключових функцій такої системи є оцінка та управління ризиками. Це передбачає постійний моніторинг та оцінку потенційних ризиків, пов'язаних з інвестиціями, таких як волатильність ринку, політична нестабільність та галузеві ризики. Система використовує передову аналітику та прогнозне моделювання для прогнозування потенційних ризиків та їхнього впливу на інвестиції. Такий запобіжний підхід дозволяє компаніям знижувати ризики до того, як вони матеріалізуються чи загостряться. Управління портфелем також є центральною функцією. Система повинна уможливлювати ефективне диверсифікування портфелю, балансуючи ризик та прибутковість відповідно до інвестиційної стратегії підприємства та схильності до ризику.

Висновки. Розуміння того в якому напрямку забезпечувати інвестиційну безпеку суттєво залежить від мінливості зовнішнього середовища. Не лише фактор воєнного стану дозволяє формувати такий тезис але й попередні події у світі також. Пандемія COVID-19 також, була потрясінням, що вимагало адаптаційних заходів і в таких умовах інвестиційна привабливість різко переключилася на ринок медичних послуг та техніки. В умовах воєнного стану, акцент суттєво зріс на харчову й машинобудівну промисловість (особливо, оборонного характеру). Далі можливі нові зміни та різка зміна інвестиційного клімату. До прикладу, суттєвих оборотів набирає перехід до стандартів Індустрії 5.0, при якій більшу частку роботи людина буде замінено на штучний інтелект. Таким чином, для подальших досліджень в перспективі, слід ретельно дослідити нові можливо прогнозування з метою коригування власної стратегії адаптивного управління, оскільки можливості розрахувати потенціалі зміни в найближчому майбутньому, уможлиблюють зменшення невизначеності а це один з ключових чинників забезпечення безпекового розвитку.

Література:

1. Tamošiūnienė, R., Šidlauskas, S., & Trumpaitė, I. The multicriterial evaluation method of the effectiveness of the investment projects. *Business: Theory and Practice*, 7(4), 2006, 203-212.
2. Jurevičienė, D., & Jakavonytė, A. Alternative investments: valuation of wine as a means for portfolio diversification. *Business: Theory and Practice*, 16(1), 2015, 84-93.
3. Kucko, I. Investment fund portfolio selection strategy. *Business: Theory and Practice*, 8(4), 2007, 214-220.
4. Nunes, P. M., Mendes, S., & Serrasqueiro, Z. SMEs' investment determinants: empirical evidence using quantile approach. *Journal of Business Economics and Management*, 13(5), 2015, 866-894.

5. Zhao, Y., Ruan, W., Jiang, Y., & Rao, J. Salesperson human capital investment and heterogeneous export enterprises performance. *Journal of Business Economics and Management*, 19(4), 2018, 609-629.
6. Bapna, R., Langer, N., Mehra, A., Gopal, R., & Gupta, A. Human capital investments and employee performance: an analysis of it services industry. *Management Science*, 59(3), 2013, 641-658.
7. Seo, H. S. ., & Kim, Y. Intangible assets investment and firms' performance: evidence from small and medium-sized enterprises in Korea. *Journal of Business Economics and Management*, 21(2), 2020, 421-445.
8. Bootink, L. W., & Saka-Helmhout, A. The effects of R&D intensity and internationalization on the performance of non-high-tech SMEs. *International Small Business Journal*, 36(1), 2017, 81-103.
9. Carmona, P., Momparler, A., & Gieure, C. The performance of entrepreneurial small-and medium-sized enterprises. *The Service Industries Journal*, 32(15), 2012, 2463-2487.
10. Davcik, N. S., & Sharma, P. Marketing resources, performance, and competitive advantage: A review and future research directions. *Journal of Business Research*, 69(12), 2016, 5547-5552.

References:

1. Tamošiūnienė, R., Šidlauskas, S., & Trumpaitė, I. (2006). The multicriterial evaluation method of the effectiveness of the investment projects. *Business: Theory and Practice*, 7(4), 203-212. <https://doi.org/10.3846/btp.2006.25> [in English]
2. Jurevičienė, D., & Jakavonytė, A. (2015). Alternative investments: valuation of wine as a means for portfolio diversification. *Business: Theory and Practice*, 16(1), 84-93. <https://doi.org/10.3846/btp.2015.606> [in English]
3. Kucko, I. (2007). Investment fund portfolio selection strategy. *Business: Theory and Practice*, 8(4), 214-220. <https://doi.org/10.3846/btp.2007.30> [in English]
4. Nunes, P. M., Mendes, S., & Serrasqueiro, Z. (2012). SMEs' investment determinants: empirical evidence using quantile approach. *Journal of Business Economics and Management*, 13(5), 866-894. <https://doi.org/10.3846/16111699.2011.620172> [in English]
5. Zhao, Y., Ruan, W., Jiang, Y., & Rao, J. (2018). Salesperson human capital investment and heterogeneous export enterprises performance. *Journal of Business Economics and Management*, 19(4), 609-629. <https://doi.org/10.3846/jbem.2018.6267> [in English]
6. Bapna, R., Langer, N., Mehra, A., Gopal, R., & Gupta, A. (2013). Human capital investments and employee performance: an analysis of it services industry. *Management Science*, 59(3), 641-658. <https://doi.org/10.1287/mnsc.1120.1586> [in English]
7. Seo, H. S. ., & Kim, Y. . (2020). Intangible assets investment and firms' performance: evidence from small and medium-sized enterprises in Korea. *Journal of Business Economics and Management*, 21(2), 421-445. <https://doi.org/10.3846/jbem.2020.12022> [in English]
8. Bootink, L. W., & Saka-Helmhout, A. (2017). The effects of R&D intensity and internationalization on the performance of non-high-tech SMEs. *International Small Business Journal*, 36(1), 81-103. <https://doi.org/10.1177/0266242617707566> [in English]
9. Carmona, P., Momparler, A., & Gieure, C. (2012). The performance of entrepreneurial small-and medium-sized enterprises. *The Service Industries Journal*, 32(15), 2463-2487. <https://doi.org/10.1080/02642069.2012.677832> [in English]
10. Davcik, N. S., & Sharma, P. (2016). Marketing resources, performance, and competitive advantage: A review and future research directions. *Journal of Business Research*, 69(12), 5547-5552. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2016.04.169> [in English]